

Processos educatius i aprenentatge (0-6 anys)

2014/2015

Codi: 102023

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500797 Educació Infantil	FB	2	2

Professor de contacte

Nom: Montse González Parera

Correu electrònic: Montserrat.Gonzalez@uab.cat

Utilització de llengües

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: Sí

Grup íntegre en espanyol: No

Prerequisits

Per a fer un bon seguiment de l'assignatura es recomana haver cursat i aprovat l'assignatura de primer: Desenvolupament de la personalitat (0-6 anys).

Les competències i l'opció metodològica adoptada requereixen una actitud participativa de l'estudiantat, que es concreta en l'assistència i participació activa a l'aula, la predisposició a canvis conceptuals, el treball de lectura prèvia dels textos que es treballen a classe i el treball col·laboratiu amb les persones companyes del petit grup.

Objectius

L'assignatura contribueix a comprendre els processos educatius i d'aprenentatge en la primera infància (0-6anys), considerant l'infant en la seva globalitat i sent la interacció i la comunicació social un factor determinant per al seu desenvolupament i aprenentatge.

L'assignatura aprofundeix i amplia els continguts desenvolupats durant el primer curs del Grau d'Educació Infantil en l'assignatura Desenvolupament de la personalitat (0-6 anys).

Els objectius formatius bàsics són:

- Conèixer els processos educatius i d'aprenentatge en el període 0-6 anys en el context familiar, escolar i social.
- Comprendre i analitzar críticament la funció, les possibilitats i els límits de l'educació i l'aprenentatge en la societat actual així com les competències fonamentals dels agents educatius en l'etapa 0-6 anys.
- Conèixer la identitat educativa de l'etapa (0-6 anys) per a poder promoure l'adquisició d'hàbits en relació a l'autonomia, la llibertat, la curiositat, l'observació, l'experimentació, la imitació, l'acceptació de normes i límits, el joc simbòlic i heurístic, des de la família, l'escola i altres serveis d'atenció a la primera infància.
- Analitzar la dimensió psicopedagògica de la interacció entre iguals i adults des d'una perspectiva globalitzadora i integradora on l'Infant és el protagonista dels seus aprenentatges construint els seus propis coneixements a partir de la interacció social.

Per assolir aquests objectius es realitzaran observacions i entrevistes que permetin analitzar aspectes dels processos educatius i aprenentatge (0-6anys), de les activitats en què participen els infants i de les interaccions que s'hi estableixen.

Competències

- Adquirir hàbits i destreses per a l'aprenentatge autònom i cooperatiu i promoure'l en els estudiants
- Analitzar i reconèixer les pròpies competències socioemocionals (en termes de forteses, potencialitats i debilitats) per desenvolupar aquelles que siguin necessàries en el desenvolupament professional.
- Comprendre els processos educatius i d'aprenentatge en el període 0-6, en el context familiar, social i escolar.
- Conèixer els fonaments d'atenció primerenca.
- Conèixer la dimensió pedagògica de la interacció amb els iguals i els adults i saber promoure la participació en activitats col·lectives, el treball cooperatiu i l'esforç individual.
- Demostrar que comprèn la funció, les possibilitats i els límits de l'educació en la societat actual i les competències fonamentals que afecten als col·legis d'educació infantil i als seus professionals.
- Demostrar que coneix i comprèn els objectius, continguts curriculars i criteris d'avaluació de l'Educació Infantil
- Demostrar que coneix l'evolució de les escoles d'Educació Infantil i altres serveis d'atenció a la primera infància així com la diversitat d'accions que comprenen el seu funcionament.
- Desenvolupar estratègies d'aprenentatge autònom.
- Promoure i facilitar els aprenentatges en la primera infància, des d'una perspectiva globalitzadora i integradora de les diferents dimensions cognitiva, emocional, psicomotora i volitiva.
- Promoure l'autonomia i la singularitat de cada estudiant com a factors d'educació de les emocions, els sentiments i els valors en la primera infància.
- Reconèixer i avaluar la realitat social i la interrelació de factors implicats com a necessària anticipació a l'acció.
- Reconèixer la identitat de l'etapa i els seus característiques cognitives, psicomotores, comunicatives, socials i afectives.
- Reflexionar sobre les pràctiques d'aula per innovar i millorar la tasca docent.
- Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.
- Saber promoure l'adquisició d'hàbits entorn a l'autonomia, la llibertat, la curiositat, l'observació, l'experimentació, la imitació, l'acceptació de normes i de límits, el joc simbòlic i heurístic.

Resultats d'aprenentatge

1. Adquirir hàbits i destreses per a l'aprenentatge autònom i cooperatiu i promoure'l en els nens
2. Aprendre de manera autònoma.
3. Assumir que l'exercici de la funció docent ha d'anar perfeccionant-se i adaptant-se als canvis científics, pedagògics i socials al llarg de la vida.
4. Comprendre els processos educatius i d'aprenentatge en el període 0-6, en el context familiar, social i escolar.
5. Comprendre que cada subjecte es un ésser únic i irrepetible.
6. Conèixer diferents estratègies d'ensenyament i aprenentatge i saber escollir la més adequada en cada moment.
7. Conèixer els fonaments d'atenció primerenca.
8. Conèixer i seleccionar processos alternatius d'aprenentatge adequats a la demanda formativa.
9. Conèixer la dimensió pedagògica de la interacció amb els iguals i els adults i saber promoure la participació en activitats col·lectives, el treball cooperatiu i l'esforç individual.
10. Conèixer la dimensió pedagògica de la interacció amb els iguals i els adults i saber promoure la participació en activitats col·lectives, el treball cooperatiu i l'esforç individual.
11. Conèixer models de comunicació, participació i relacions família, escola i entorn.
12. Demostrar que comprèn la funció, les possibilitats i els límits de l'educació en la societat actual i les competències fonamentals que afecten les escoles d'educació infantil i als seus professionals.
13. Demostrar que coneix i comprèn els objectius, continguts curriculars i criteris d'avaluació de l'Educació Infantil.
14. Demostrar que coneix la diversitat de les escoles d'Educació Infantil i altres serveis d'atenció a la primera infància i la diversitat d'accions que comprenen el seu funcionament.
15. Dominar habilitats socials en el tracte i relació amb els companys i altres professionals.
16. Expressar-se adequadament oralment i per escrit i dominar l'ús de diferents tècniques d'expressió.

17. Promoure i facilitar els aprenentatges en la primera infància, des d'una perspectiva globalitzadora i integradora de les diferents dimensions cognitiva, emocional, psicomotriu i volitiva.
18. Promoure l'autonomia i la singularitat de cada infant com a factors d'educació de les emocions, els sentiments i els valors en la primera infància.
19. Reconèixer el valor social de l'educació i el valor de la diversitat d'idees, persones i situacions.
20. Reconèixer la identitat de l'etapa i les seves característiques cognitives, psicomotores, comunicatives, socials i afectives.
21. Reflexionar a partir de l'observació sobre les pràctiques d'aula per innovar i millorar la tasca docent.
22. Saber promoure l'adquisició d'hàbits entorn a l'autonomia, la llibertat, la curiositat, l'observació, l'experimentació, la imitació, l'acceptació de normes i de límits, el joc simbòlic i heurístic.

Continguts

1. Ensenyar i aprendre en la primera infància.
 - 1.1. Mirades complexes dels processos educatius.
 - 1.2. La psicologia de l'educació: estudi i finalitats.
 - 1.3. La motivació per aprendre.
2. Interacció i comunicació social: família, escola i entorn.
 - 2.1. La interacció entre els iguals i l'aprenentatge cooperatiu.
 - 2.2. La implicació de la família a l'escola.
 - 2.3. La potencialitat educativa de l'entorn.
3. Identitat educativa de l'etapa.
 - 3.1. L'adaptació, l'autonomia i la llibertat.
 - 3.2. La importància del joc.
 - 3.3. Estratègies i recursos d'ensenyament i aprenentatge.
 - 3.3. La documentació.
4. Ser i fer de mestre.
 - 4.1. La funció docent.
 - 4.2. L'aula com a espai d'aprenentatge.

Metodologia

Aquesta assignatura té una càrrega horària per l'estudiant de 150 hores repartides en: 75 de treball autònom, 22 hores de treball supervisat, 8 hores d'avaluació i 50 hores de classes presencials distribuïdes en 30 hores en sessió de gran grup i 15 hores en sessió de seminaris.

Tant a les classes presencials com a les tutories s'afavorirà la participació activa de l'estudiant de manera individual, en parelles i en equip.

ACTIVITATS PRESENCIALS EN GRAN GRUP: Apropament als continguts i qüestions bàsiques del temari amb la finalitat de facilitar l'activitat autònoma de l'estudiant i donar una visió global dels continguts propis de l'assignatura. Es realitza amb tot el grup classe i permet l'exposició dels principals continguts a través d'una participació oberta i activa per part dels estudiants.

ACTIVITATS EN FORMAT DE SEMINARI: Espais de treball en grup reduïts supervisat pel professorat on mitjançant l'anàlisi de documents o materials multimèdia, el seguiment de treballs pràctics grupals d'observació i entrevistes, la resolució de casos o activitats diverses s'aprofundeix en els continguts i temàtiques treballades en el gran grup.

El protagonista en el procés d'ensenyament aprenentatge és l'estudiant i sota aquesta premissa s'ha planificat la metodologia de l'assignatura tal i com es mostra en el quadre on es detallen les activitats formatives.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Auto i co-avaluació	8	0,32	2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22
Presencial en gran grup	30	1,2	2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22
Seminaris	15	0,6	2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22
Tipus: Supervisades			
Treball supervisat	22	0,88	2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22
Tipus: Autònomes			
Treball autònom	75	3	2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22

Avaluació

L'avaluació de l'assignatura es realitzarà al llarg de tot el curs acadèmic mitjançant les activitats que es mostren en la graella que hi ha a continuació. En coherència amb la metodologia docent i activitats formatives l'assistència a les classes presencials de l'assignatura és obligatòria.

Qualsevol canvi realitzat en els continguts de la guia i/o programa de l'assignatura durant el curs serà acordat amb l'alumnat que assisteixi aquell dia a classe on es discuteixi el possible canvi i s'anunciarà posteriorment al campus virtual de l'assignatura. Igualment, els continguts exposats en el cronograma inicial de cada bloc, poden variar si s'arriba a un acord entre el professorat i l'alumnat que assisteixi a la classe el dia que es proposi. Si s'acorda la modificació en la guia i/o programa serà informat a través de les notícies del campus virtual de l'assignatura. Els canvis poden permetre ajustar els continguts a les característiques, coneixements, interessos i ritmes particulars del grup classe.

Per poder superar l'assignatura s'han d'aprovar cadascuna de les activitats avaluatives de què consta l'assignatura. Part d'aquestes activitats es realitzaran a l'aula pel que la seva assistència i participació és un requisit per a poder superar amb èxit l'assignatura.

Els estudiants que durant el curs hagin fet un seguiment adequat de l'assignatura (assistència, participació i lliuraments) i tot i així els quedi algun aspecte concret no assolit se'ls donarà l'oportunitat de poder superar la matèria, millorant alguna de les activitats lliurades, realitzant un treball autònom addicional i/o una prova escrita.

Si finalment no es recuperen cada una de les activitats d'avaluació, significarà que no s'han assolit el mínims esperats i l'estudiant suspendrà l'assignatura amb una qualificació final que serà la nota de l'activitat suspesa o la mitjana corresponent de les activitats suspeses.

Els estudiants que tot hi no seguir el curs de manera regular hagin entregat alguna de les activitats d'avaluació es consideraran suspesos.

Els estudiants que no presentin cap de les activitats d'avaluació obtindran una qualificació de no presentat (NP). Tal i com s'ha dit anteriorment, quan es faci una de les activitats d'avaluació es considerarà presentat, i per tant, haurà de fer la resta de les avaluacions obligatòriament; en cas contrari, es considerarà l'activitat no presentada com a suspesa.

Tot hi que hi hagi activitats a realitzar en petits grups les qualificacions seran individuals, de manera que no necessàriament tots els membres del grup han de ser avaluats amb la mateixa qualificació.

En un període de quinze dies el professorat comentarà els resultats de l'avaluació a nivell grupal i/o individual amb la possibilitat de realitzar tutories sol·licitades pel professorat o pel propi estudiant. Aquestes tutories seran programades dins l'horari establert en el cronograma de l'assignatura.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Dues avaluacions individuals a realitzar a l'aula el dia i hora marcats en el cronograma de l'assignatura.	40	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22
Recull d'evidències que mostrin haver assolit les competències i els coneixements de l'assignatura. Entre aquestes evidències s'inclouen intervencions en debats generats a l'aula, anàlisi de lectures, resolució de casos i activitats d'aula.	20	0	0	2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22
Treballs pràctics en grup que es van elaborant al llarg del curs acadèmic en relació a una temàtica concreta a escollir entre diverses que presenta el professorat.	40	0	0	2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22

Bibliografia

(*) Al llarg del curs es facilitarà bibliografia i enllaços web específics

Bibliografia:

Bassedas, E.; Huguet, T.; Solé, I. (1998). *Aprender i ensenyar a l'educació infantil*. Barcelona: Graó.

Coll, C.; Palacios, J.; Marchesi, A. (2000). *Desarrollo psicológico y educación II. Psicología de la Educación*. Madrid: Alianza.

Malaguzzi, L. (2009). *La educación infantil en Reggio Emilia (2a ed.)*. Barcelona: Octaedro-Rosa Sensat.

Paniagua, G.; Palacios, J. (2005). *Educación Infantil: respuesta educativa a la diversidad*. Madrid: Alianza.

Pozo, I. (2000). *Aprendices y maestros*. Madrid: Alianza.

Puente, A. (2005). *Cognición y Aprendizaje. Fundamentos Psicológicos*. Madrid: Pirámide

Vigotski, L. S. (1979). *El desarrollo de los procesos psicológicos superiores*. Barcelona: Crítica.

Revistes:

Guix, Aula de innovació educativa, Cuadernos de pedagogía, Perspectiva escolar, Infància, etc.

Webs d'interès:

Generalitat de Catalunya: Departament d'Educació

<http://www.gencat.cat/>

Àrea d'Educació de la Diputació de Barcelona

<http://www.diba.es/educacio/>

Ministerio de Educación y Ciencia <http://www.educacion.es/portada.html>

<http://www.diba.es/educacio/>

UNICEF

<http://www.unicef.es>

Portal xtec

<http://www.xtec.cat/>

Associació de mestres Rosa Sensat

<http://www.rosasensat.org>

DECET. Xarxa europea per la diversitat en l'educació i la formació per a la primera infància

<http://www.decet.org/>

Portal edu3

<http://www.edu3.cat/>

Portal Edu365

<http://www.edu365.cat/infantil/index.htm>